

RAVNANJE Z RADIOAKTIVNIMI ODPADKI MALIH POVZROČITELJEV

V Sloveniji je ravnanje z radioaktivnimi odpadki zagotovljeno kot **obvezna gospodarska javna služba**, kar izhaja iz Zakona o varstvu okolja in Zakona o varstvu pred ionizirajočimi sevanji in jedrski varnosti.

Področje ravnanja z radioaktivnimi odpadki, ki nastanejo v **medicinskih in raziskovalnih ustanovah** ter v **industriji**, pri t. i. malih povzročiteljih, podrobno ureja Uredba o načinu, predmetu in pogojih opravljanja gospodarske javne službe ravnanja z radioaktivnimi odpadki iz leta 1999.

Uredba zavezuje vse male povzročitelje radioaktivnih odpadkov, da ravnanje z njimi prepustijo **izvajalcu gospodarske javne službe**, to je **Agenciji za radioaktivne odpadke (ARAO)**.

Opravljanje gospodarske javne službe ravnanja z radioaktivnimi odpadki malih povzročiteljev obsega:

- prevzem radioaktivnih odpadkov,
- prevoz, ki poteka po določilih mednarodnih standardov za prevoz nevarnega blaga,
- obdelavo in pripravo za skladiščenje ter odlaganje,
- skladiščenje in odlaganje,
- ravnanje s prevzetimi radioaktivnimi odpadki tako, da zdravje ljudi ni ogroženo in da ne pride do radioaktivnega onesnaženja okolja,
- upravljanje skladišča nizko- in srednjeradioaktivnih odpadkov malih povzročiteljev (CSRAO na Brinju).

ARAO prevzema radioaktivne odpadke:

- od povzročitelja na njegovi lokaciji na osnovi njegovega naročila,
- v primeru industrijskih nesreč, nesreč pri prevozu radioaktivnih snovi in drugih nesreč, kjer so prisotne radioaktivne snovi in
- v primeru, ko povzročitelja radioaktivnih odpadkov ni mogoče ugotoviti, npr. pri najdbi radioaktivnega vira v tovoru odpadnih kovin.

Postopek oddaje radioaktivnega odpadka na lokaciji povzročitelja in zahteve za prevzem so natančno opisani na [spletni strani ARAO](http://www.arao.si/) (<http://www.arao.si/>).

ARAO lahko povzročitelju pomaga in svetuje od prvega stika, ko ta izrazi namero o predaji radioaktivnega odpadka, do prevzema.

ARAO izvaja naslednje postopke obdelave in priprave radioaktivnih odpadkov:

- ločevanje odpadkov,
- razstavljanje izrabljenih zaprtih virov sevanj in drugih vrst radioaktivnih odpadkov na radioaktivni in neradioaktivni del,
- dekontaminacijo,
- prepakiranje,
- stiskanje,
- utrjevanje tekočih radioaktivnih odpadkov.

Z obdelavo in s pripravo so radioaktivni odpadki predelani tako, da je zmanjšana njihova nevarnost za zdravje ljudi in okolje, olajšano je nadaljnje ravnanje in zagotovljeni so pogoji za njihov prevoz, skladiščenje ali odlaganje. Postopki obdelave in priprave potekajo v prostorih vroče celice na Institutu "Jožef Stefan", ki delavcem zagotavljajo ustrezno zaščito pred ionizirajočimi sevanji.

Varstvo delavcev, prebivalcev in okolja pri zagotavljanju vseh nalog gospodarske javne službe, zagotavlja Služba za varstvo pred sevanji ARAO, ki izvaja tudi redne meritve sevanja v okolici CSRAO in podatke objavlja na [spletni strani ARAO](#).

Delo v CSRAO na Brinju (Vir: arhiv ARAO)

ARAO lahko kontaktirate na tel. št. 01 236 32 00 in e-naslov: JavnaSluzba.MP@arao.si

Popravek: V [33. številki Sevalnih novic](#) smo pisali o strelovodu z virom sevanja in kontaminiranem materialu najdenem med odpadnim železom. Pri tem smo napačno navedli, da sta bila prevzem in odvoz s strani ARAO opravljena 4. 7. 2013.

Vse radioaktivne odpadke je ARAO že 4. 6. 2013 varno prepeljala in uskladiščila v CSRAO. Pri tem velja omeniti, da je časovna komponenta realizacije prevzema odpadkov, ena izmed njihovih temeljnih vrednot pri opravljanju gospodarske javne službe ravnanja z radioaktivnimi odpadki.

Prekomerno obsevani delavci pri izvajanju industrijske radiografije

Pri izvajanju industrijske radiografije na gradbišču bloka 6 termoelektrarne v Šoštanju so bili obsevani štirje delavci.

Dva delavca sta presegla mesečno dozno ogrado, druga dva pa sta v oktobru 2013 prejela dozo, s katero sta presegla letno zakonsko omejitev za izpostavljene delavce kategorije A (20 mSv na leto).

Inšpektorja Uprave RS za jedrsko varnost (URSJV) in Uprave RS za varstvo pred sevanji (URSVS) sta 11. 11. 2013 na lokaciji opravila skupno inšpekcijo.

Med izdanimi ukrepi je inšpekcija podjetju izrekla prepoved dela z vsebnikom, zaradi katerega je prišlo do obsevanja dveh delavcev. Delavcema, ki sta presegla letno zakonsko omejitev, je prepovedala nadaljnje delo v območju ionizirajočega sevanja in delo z viri sevanj.

Ker ima podjetje v lasti več vsebnikov, je pooblaščen izvedenec varstva pred sevanji izvedel nadzorne meritve in pregled teh vsebnikov. Pri pregledu je odkril več pomanjkljivosti pri treh vsebnikih in zato niso primerni za uporabo. Med njimi sta dva vsebnika tipa Exertus Selen 80 Circa, proizvajalca OSERIX.

O konstrukcijskih napakah vsebnikov proizvajalca OSERIX smo poročali v [prejšnji številki Sevalnih novic](#), s to razliko, da se je opozorilo nanašalo na vsebnik tipa Exertus DUAL 60. Po podatkih iz registra virov sevanja, ki ga vodi URSJV, v Sloveniji ni uporabnikov vsebnika tega tipa.

URSJV je ukinila telefonsko številko inšpektorja v pripravljenosti

Zaradi varčevalnih ukrepov je URSJV ukinila telefonsko številko 041 698 469, ki jo je uporabljal inšpektor v pripravljenosti.

V uporabi še naprej ostaja telefonska številka 041 982 713, ki nadomešča ukinjeno.

Vse stranke prosimo, da upoštevajo spremembo in ustrezno posodobijo svoje telefonske imenike in navodila za obveščanje v primeru izrednega dogodka.

vsebnik proizvajalca OSERIX, tip Exertus Selen 80 Circa
(Vir: <http://www.oserix.com/#!circa/cl5z>, 18. 12. 2013)

Podrobnejši opis dogodka bomo objavili v Sevalnih novicah, ko bo v celoti zaključena analiza dogodka.

**Če najdete vir sevanja neznanega izvora ali
če sumite, da gre za vir sevanja,
pokličite dežurnega URSJV:
tel. št. 041 982 713**

*Vsem bralkam in
bralcem Sevalnih
novic voščimo
vesele praznike.
Da bi vas novo
leto toplo objelo z
nasmehom in
radostjo.*

